

*Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach
Filia w Piotrkowie Trybunalskim*

94

KONKURS HISTORYCZNY

Liczba punktów

Józef Piłsudski – od rewolucjonisty do męża stanu

Imię i nazwisko:

Nazwa szkoły:

Adres e-mail:

Czas trwania 90 min

Drogi uczestniku!

Przed Tobą zestaw pytań konkursowych. Charakter pytań jest zróżnicowany. Odpowiedzi należy udzielić poprzez zaznaczenie, uporządkowanie lub wpisanie w wykropkowane miejsce właściwej treści. W każdym pytaniu jest tylko jedna prawidłowa odpowiedź. Sprawdź czy test zawiera 9 stron.

Powodzenia!

1. Zaznacz właściwą odpowiedź. (7p.)

A. Skrót BBWR oznacza:

1. Bezpartyjni Blok Współpracy z Rządem
2. Bezpartyjny Blok Wspomagania Reform
3. Bezpartyjny Blok Wspierania Rządu

B. Przewrót majowy to:

1. Określenie gruntownych reform instytucji państwa przeprowadzony w 1928 r.
2. Zamach stanu, dzięki któremu Józef Piłsudski przejął władzę w państwie w 1928 r.
3. Zamach stanu, dzięki któremu Józef Piłsudski przejął władzę w państwie w 1926 r.

C. Główny skutkiem Konstytucji kwietniowej było:

1. Nadanie władzy dyktatorskiej Józefowi Piłsudskiemu
2. Wzmocnienie roli parlamentu i ograniczenie władzy prezydenta
3. Wzmocnienie władzy prezydenta i ograniczenie roli parlamentu
4. Reformy gospodarcze, np. utworzenie COP

D. Legiony Polskie zawdzięczają swoją nazwę:

1. Legionom Polskim we Włoszech utworzonym w 1797 roku przez J. Dąbrowskiego
2. Legionom rzymskim, które zasłynęły nieustępliwością i walecznością na polu bitwy
3. Nazwa była przypadkowa, był to wymóg armii austriackiej

E. Kto był twórcą i „drogim wodzem” Legionów Polskich?

1. Tadeusz Rozwadowski
2. Józef Haller
3. Lucjan Żeligowski
4. Józef Piłsudski

F. W dowodzonej przez Piłsudskiego I Brygadzie szefem sztabu był:

1. Edward Rydz-Śmigły
2. Józef Haller
3. Stanisław Szeptycki
4. Kazimierz Sosnkowski

G. Podczas przewrotu majowego prezydentem Polski był:

1. Gabriel Narutowicz
2. Wincenty Witos

3. Stanisław Wojciechowski
4. Ignacy Mościcki

2. Oceń prawdziwość poniższych zdań wstawiając w wolne pole odpowiednią literę: F oznaczającą fałsz lub P oznaczającą prawdę (10p.)

1.	Józef Piłsudski urodził się w Żelowie w 1867 roku.	F
2.	Zonami Marszałka były kolejno: Maria Juszkiewicz, Aleksandra Szczerbińska.	P
3.	Rodzice Piłsudskiego to Józef i Maria z Billewiczów.	P
4.	Państwo Piłsudscy mieli łącznie 12 dzieci.	P
5.	Piłsudski był nazywany przez rodzinę Ziukiem.	P
6.	Marszałek rozpoczął studia weterynaryjne w 1885.	F
7.	W 1888 roku Piłsudskiego aresztowano pod zarzutem udziału w spisku na życie cara.	F
8.	Piłsudski był redaktorem <i>Robotnika</i> .	P
9.	Całe życie Piłsudski był praktykującym katolikiem.	F
10.	Piłsudski spotkał Romana Dmowskiego w czasie pobytu w Tokio.	P

3. Przeczytaj teksty źródłowe i odpowiedz na pytania. (4p.)

Bitwa [...] przeszła do historii. Rosjanie mimo przeważających sił, ponieśli błyskawiczną klęskę. Dwie piąte jednostek sowieckich dostało się do niewoli, reszta uciekła w pośpiechu i bezładzie [...]. Ocalała nie tylko Warszawa, ocalała nie tylko Polska. Zwycięstwo złamało marsz wojsk bolszewickich na Europę. [...] Ćwierć tysiąclecia przedtem oręż polski dokonała podobnego rozstrzygnięcia, kiedy Jan Sobieski rozbił armię turecką pod Wiedniem.

A. Piłsudska, *Wspomnienia*, Warszawa 1997, s. 238.

a. Podaj nazwę i datę roczną bitwy opisanej przez A. Piłsudską. (2p.)

Bitwa o Warszawę, bitwa warszawska, cud nad Wisłą 1920 r.

b. Wyjaśnij, jakie podobieństwa dostrzega Piłsudska w znaczeniu ideowym tej bitwy i odsieczy wiedeńskiej dla dziejów Europy. (2p.)

Zwycięstwo Polaków w tej bitwie uratowało Europę przed rewolucją bolszewicką, tak jak pokonanie Turków pod Wiedniem ocaliło chrześcijaństwo europejskie.

4. Uzupełnij brakujące daty. (5p.)

Polnische Wehrmacht 10 kwietnia 1917

Konstytucja marcowa 1921

Przewrót majowy 1926

Utworzenie Związku Walki Czynnej 1908

Proces Brzeski 1931-32

5. Uzupełnij komentarz do rysunku satyrycznego Z. Czermańskiego. (2p.)

Rysunek satyryczny przedstawia stosunek Józefa Piłsudskiego do ustroju określonego w konstytucji uchwalonej w roku 1921

6. Przeczytaj teksty źródłowe i odpowiedz na pytania. (4p.)

Prezydent nie posiadał prawa inicjatywy ustawodawczej. Nie posiadał też prawa weta wobec uchwalonych ustaw. Każdy akt rządowy prezydenta wymagał podpisu [...] premiera i właściwego ministra [...]. Był najwyższym zwierzchnikiem sił zbrojnych, ale tylko w czasie pokoju, w razie wojny musiał mianować [...] wodza naczelnego.

A. Garlicki, *Drugiej Rzeczypospolitej początki*, Wrocław 1998.

A. Podaj nazwę procedury, której opis podkreślono w tekście. (2p.)

Kontrasygnata

B. Wyjaśnij dlaczego wspomniana konstytucja ograniczała kompetencje prezydenta.

(2p.)

O kształcie konstytucji decydowała w sejmie prawica, która obawiała się wpływów Piłsudskiego, dlatego celowo ograniczała kompetencje prezydenta.

7. Dopasuj (4p.)

1. Walery Sławek	A. Po kryzysie przysięgowym został dowódcą Polskiej Organizacji Wojskowej. Jako dowódca 1 Dywizji Piechoty Legionów kierował operacją zajęcia Wilna w kwietniu 1919 roku. W latach 1935 – 1939 generalny inspektor Sił zbrojnych i od XI 1936 Marszałek Polski.
2. Edward Rydz - Śmigły	B. Minister spraw zagranicznych. Samodzielnie kierował polską polityką zagraniczną aż do wybuchu II wojny światowej. Starał się zachowywać równowagę w stosunkach między sąsiadami: ZSRR i Niemcami
3. Stanisław Wojciechowski	C. W młodości działacz ruchu robotniczego. Uczestnik zjazdu założycielskiego Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS) w Paryżu (1892). W 1905 wycofał się z działalności partyjnej i zerwał z PPS. W 1922 roku wybrany na drugiego Prezydenta II RP.
4. Józef Beck	D. 29 marca 1930 r. został po raz pierwszy premierem rządu RP, zapoczątkowując tzw. rządy pułkowników. Główny ideolog propozycji ustrojowych wprowadzonych do Konstytucji kwietniowej w 1935 r. Przewidywany przez Józefa Piłsudskiego na stanowisko prezydenta.

1D 2A 3C 4B

8. Wyjaśnij pojęcia. (8p.)

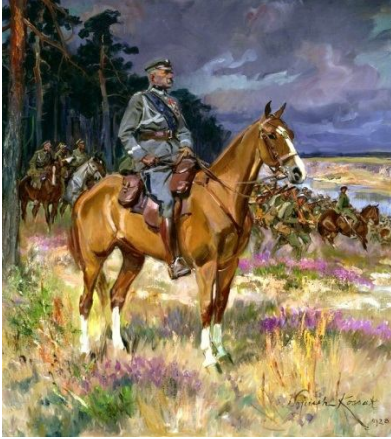
1.	Beliniacy	popularna nazwa szeregowych i oficerów 1. pułku ułanów Legionów Pol. w I wojnie świat. wywodząca się od pseud. dcy pułku W. Prażmowskiego-Beliny.
----	------------------	---

2.	Szczypiorniak	Pika ręczna, gra wymyślona przez legionistów internowanych po kryzysie przysięgowym.
3.	Akt 5 listopada	5 listopada 1916 roku władze niemieckie i austriackie wydały tzw. Akt 5 listopada gwarantujący Polakom powstanie samodzielnego Królestwa Polskiego. Nie zostały sprecyzowane granice przyszłej monarchii. Akt zawierał natomiast sformułowania dotyczące stworzenia armii polskiej. Wydanie aktu wiąże się z faktem, że przedłużająca się wojna światowa zmusiła państwa centralne do poszukiwania rekruta w okupowanym Królestwie Polskim.
4.	akcja czterech premierów	Akcja pod Bezdanami, jedna z najbardziej zuchwałych i efektownych akcji ekspropriacyjnych przeprowadzonych przez Organizację Bojową PPS

9. Podaj datę, przebieg i konsekwencje Kryzysu Przysięgowego. (4p.)

Kryzys związany z odmową złożenia przysięgi na wierność cesarzowi Niemiec przez żołnierzy Legionów Polskich (głównie I i III Brygady) 9 i 11 lipca 1917. Po wydaniu Aktu 5 listopada niemiecki generał-gubernator Hans von Beseler rozpoczął wiosną 1917 roku organizowanie Polskiej Siły Zbrojnej (niem. *Polnische Wehrmacht*) i postanowił w jej skład włączyć Legiony Polskie. Spowodowało to konieczność złożenia przysięgi na wierność cesarzowi Niemiec Wilhelmowi II. Józef Piłsudski, zalecił legionistom, by nie składali przysięgi. Większość żołnierzy I i III Brygady demonstracyjnie uchyliła się od niej 9 lipca 1917. Przysięgę złożyła tylko większość żołnierzy II Brygady. Legioniści, którzy odmówili złożenia przysięgi, zostali internowani w obozach: żołnierze w Szczypiornie, zaś oficerowie w Beniaminowie. W nocy z 21 na 22 lipca 1917 Józef Piłsudski i Kazimierz Sosnkowski zostali aresztowani.

10. Powyżej umieszczono jeden z najbardziej znanych portretów Józefa Piłsudskiego. Kto namalował ten obraz? Podaj imię i nazwisko autora. (2p.)

Wojciech Kossak

11. Kiedy i jakich okolicznościach Józef Piłsudski wypowiedział te słowa? (2p.)

Stoję przed jakąś dziwną trąbą i myślę, że głos mój ma się oddzielić ode mnie i pójść gdzieś w świat beze mnie, jego właściciela. Zabawne pomysły mają ludzie! Doprawdy, trudno się nie śmiać z tej dziwnej sytuacji, w której nagle głos pana Piłsudskiego się znajdzie. Wyobrażam sobie tę zabawną chwilę, gdy jakiś ananas korbą nakręci, śrubkę naciśnie – i jakaś trąba, zamiast mnie gadać zacznie.

Piłsudski wymawia te słowa w czasie pierwszego nagrywania swojego głosu. (było to pierwsze spotkanie Marszałka z radiem). 1924 r.

12. Przyporządkuj podane nazwiska do portretów. (6p.)

- a) Józef Haller**
- b) Bolesław Wieniawa - Długoszowski**
- c) Walery Sławek**
- d) Edward Rydz Śmigły**
- e) Felicjan Sławoj Składkowski**
- f) Kazimierz Sosnkowski**

1 A

2 C

3 D

4 E

5 B

6 F

13. Kiedy i czego dotyczyła akcja pod Bezdanami? Wymień przynajmniej dwóch uczestników. (3p.)

26.09.1908 r.; napad na rosyjski pociąg pocztowy; Józef Piłsudski, Walery Sławek, Aleksander Prystor, Aleksander Damasty, Tomasz Arciszewski, Jerzy Sawa-Sawicki, Józef Kobiałko, Kazimierz Młynarski, Bronisław Gorgol, Włodzimierz Momentowicz, Aleksander Lutze-Birk, Edward Gibalski, Bertold Brajtenbach, Czesław Świrski, Jan Balaga, Jan Fijałkowski, Włodzimierz Hellmann, Aleksandra Szczerbińska.

14. Wymień 3 miejscowości, pod którymi legionisanci stoczyli bitwy w latach 1914 – 1917. (3p.)

Pod Kostiuchnowką, pod Rokitną, pod Mołotkowem

- 15. Kiedy Józef Piłsudski został Marszałkiem i w jaki sposób została mu wręczona buława marszałkowska? (3p.)**

Uroczystość wręczenia buławy odbyła się 14 listopada 1920 roku w Warszawie na placu Zamkowym. Mszę celebrował biskup polowy Stanisław Gall, buławę zaś poświęcił kardynał Aleksander Kakowski. Mowę wygłosił najstarszy generał Wojska Polskiego Karol Durski-Trzaska, dawny komendant Legionów Polskich z ramienia Austrii, prywatnie skonfliktowany z Piłsudskim. Wręczenia symbolu władzy wojskowej Piłsudskiemu dokonał Jan Żywek z 5. Pułku Piechoty tzw. Zuchowatych, najmłodszy kawaler Orderu Virtuti Militari.

- 16. W 1923 roku Józef Piłsudski wycofał się z życia politycznego i osiedlił się w (1p.):**

- A. Sulejówku
- B. Belwederze
- C. Wilnie

- 17. Kto pełnił funkcję premiera i prezydenta w maju 1926, kiedy doszło do zamachu majowego? (2p.)**

Premier Wincenty Witos, prezydent Ignacy Mościcki

- 18. Gdzie Józef Piłsudski został pochowany (ciało i serce)? (2p.)**

Ciało złożono na Wawelu, serce na Rossie w Wilnie

- 19. Jakie przedmioty Józef Piłsudski nosił ze sobą podczas wszystkich wojennych wypraw? (3p.)**

Medalik z wizerunkiem Matki Boskiej Ostrobramskiej, fotografię córki Wandy, „Potop” H. Sienkiewicza

- 20. Ile dzieci miał Józef Piłsudski? Podaj ich imiona. (2p.)**

2 – Wanda i Jadwiga

- 21. Kiedy i od kogo Józef Piłsudski dostał Kasztankę? (4p.)**

9 sierpnia 1914 roku Józef Piłsudski dostał od właściciela majątku Czaple Małe Eustachego Romera czteroletnią klacz - "Kasztankę"

- 22. Podaj o jakiej uroczystości mowa i kiedy była obchodzona? (4p.)**

W roku 1924 uroczystości rozpoczęły się już 18 marca. Zapoczątkował je bankiet na cześć Marszałka zorganizowany w hotelu Bristol przez profesorów warszawskich uczelni. Następnego dnia, tłumy warszawiaków udały się do „Milusina”. Nie obyło się bez licznych wiwatów i pieśni śpiewanych na Jego cześć. Piłsudski wychodził do

zebranych tłumów oblegających dworek, pozdrawiał je, jednak nie wygłaszał dłuższych przemówień, gdyż zajęty był przyjmowaniem swoich najbliższych przyjaciół i współpracowników.

Imieniny Piłsudskiego 19 marca

23. Marszałek był posiadaczem ogromnej ilości orderów i odznaczeń. Wymień przynajmniej 2 z nich. (5p.)

Polskie: Order Orła Białego, Order Virtuti Militari klasy I, II i V, Krzyż Niepodległości z Mieczami, Order Polonia Restituta klasy I, Krzyż Walecznych (czterokrotnie), Złoty Krzyż Zasługi (czterokrotnie) Zagraniczne: Order Błękitnego Płaszcz (Afganistan), Order króla Leopolda klasy I (Belgia), Krzyż Południa klasy I (Brazylia), Krzyż Wojenny (Czechosłowacja), Legia Honorowa klasy I (Francja), Order Zasługi Wojskowej (Hiszpania), Order Wschodzącego Słońca (Japonia) Order Gwiazdy Jerzego Czarnego (Jugosławia), Order Pogromcy Niedźwiedzia (Łotwa, wojenny), Wojskowy Order Suwerenny pod wezwaniem św. Jana Jerozolimskiego klasy IV Order Karola I klasy I oraz Order Michała Walecznego klasy I, II i III (Rumunia) Wielki Krzyż Zasługi (Węgry), Order Rycerski świętych Maurycego i Łazarza klasy I oraz Order Wojskowy Sabaudzki (Włochy)

24. Wymień 2 polityków, którzy zostali osadzeni w twierdzy brzeskiej we wrześniu 1930 roku. (2p.)

Herman Liberman, Norbert Barlicki, Wincenty Witos, Stanisław Dubois, Mieczysław Mastek, Adam Pragier, Adam Ciołkosz, Władysław Kiernik, Kazimierz Bagiński, Józef Putek, Adolf Sawicki, Wojciech Korfanty.

25. Gdzie i kiedy podpisano traktat pokojowy po wojnie polsko-bolszewickiej? (2p.)

18 marca 1921 roku w Rydze